

Постановка проблеми. У процесі організації перестраховального захисту велике значення належить науковому обґрунтуванню методів передачі ризиків у перестраховання, форм його здійснення, видів перестраховальних договорів, умов розподілу ризиків та відповідальності між учасниками перестраховання. Системне впорядкування взаємозалежних та взаємообумовлених елементів єдиного комплексу перестраховальних відносин дасть можливість більш детально пізнати глибинну сутність перестраховання та визначити пріоритети і напрями розвитку перестраховального ринку. І як зазначає О.О. Гаманкова, “без такої впорядкованості неможливо організувати складну справу, виробити методологію наукових досліджень, побудувати навчальний процес” [5, 40]. Відтак особливої актуальності набувають питання систематизації та структурування перестраховальних відносин, основою яких є класифікація перестраховання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми системного розподілу і групування перестраховальних відносин за певними ознаками і властивостями досліджується у багатьох працях вітчизняних і зарубіжних науковців, серед яких: В.Д. Базилевич, О.О. Гаманкова, О.М. Залетов, Н.В. Ткаченко, К.Є. Турбіна, Я.П. Шумелда. Однак, класифікація перестраховання потребує подальшого розгляду та узагальнення в частині впорядкування його основних видів, форм та методів.

Метою дослідження є удосконалення класифікації перестраховання та визначення його основних класифікаційних ознак, за якими відбувається системне впорядкування перестраховальних відносин.

Виклад основного матеріалу дослідження. У Великому тлумачному словнику сучасної української мови під класифікацією розуміють “систему розподілу предметів, явищ або понять на класи тощо за спільними ознаками, властивостями; групувати” [2, 544]. При цьому відмітимо, що Т.А. Ротова метою класифікації визначає розподіл усієї сукупності страхових (*перестраховальних - О.К.*) відносин на ієрархічно пов’язані ланки [10, 34], В.Д. Базилевич - встановлення певної ієрархії, упорядкованої шляхом поділу на гетерономні (різнойменні) між собою множини, які внутрішньо є гомогенними (однорідними). Водночас автор розкриває наукове значення класифікації як такої, що дає можливість визначити місце тієї чи іншої підсистеми в системі, окремого елемента - в підсистемі та виявити зв’язки між самими елементами і системою в цілому [1, 90-91]. Аналогічними є підходи до визначення поняття та значення класифікації у інших вчених-економістів [15, 44].

На нашу думку, класифікація перестраховання як система розподілу і групування перестраховальних відносин за певними ознаками і властивостями у форми і види має як наукове, так і практичне значення при організації перестраховального процесу, визначенні об’єктів перестраховання, методів передачі страхового ризику, обсягів відповідальності за договорами перестраховання, оподаткуванні перестраховальної діяльності. Однак у вітчизняній і зарубіжній літературі критерії класифікації перестраховання трактуються неоднозначно, що негативно позначається на перестраховальній практиці. Це зумовлює плутанину в основних базових поняттях перестраховальної діяльності, невідповідність їх тлумачення реальному змісту перестраховальних відносин.

Так, одні науковці виокремлюють дві форми перестраховання - пропорційну і непропорційну, тоді як у інших - ці поняття наводяться як методи або види перестраховання. Водночас серед дослідників панує різна думка і стосовно розподілу перестраховання на факультативне і облігаторне: перша група вчених характеризує наведені поняття як методи передачі ризиків, друга - як форму узятих зобов'язань.

Я.П. Шумелда перестраховання класифікує за методом передачі ризиків - на факультативне (добровільне), облігаторне (обов'язкове) і факультативно-облігаторне (змішане), а за видами договорів (формами здійснення) - на пропорційне (квотні договори, договори ексцеденту суми і квотно-ексцедентні договори) і непропорційне (договори ексцеденту збитку і ексцеденту збитковості) [16, 307-308]. Аналогічний підхід до визначення класифікаційних ознак застосовується у дослідженнях В.Д. Базилевича [1, 90-91], М.Г. Каминкіної, О.Є. Солнцевої [6, 35-49], Н.В. Ткаченко [14, 55].

Водночас К.Є. Турбіна виокремлює такі класифікаційні ознаки перестраховання [13, 477]:

- 1) форми, за якими перестраховання поділяється на факультативне і облігаторне;
- 2) види, зокрема пропорційне і непропорційне перестраховання;
- 3) типи, підрозділяючи перестраховання на класичне і фінансове;
- 4) підвиди - квотне - ексцедент сум; ексцедент збитку - ексцедент збитковості.

При цьому автор обґрунтовує власну думку щодо вибору критеріїв класифікації і розподілу перестраховання за ними за допомогою уточнення понять "форма" і "вид". Зокрема, на думку К.Є. Турбіної, "форма перестраховання" - це характер взаємовідносин між страховиком і перестраховиком, що відображає наявність взаємних зобов'язань сторін впродовж усього терміну дії договору перестраховання з передачі і прийняття ризиків в перестраховання за окремими видами страхування, тоді як поняття "вид перестраховання" відображає технічні особливості розрахунку взаємних зобов'язань страховика і встановлюють правила визначення відповідної частини ризику, яка передана в перестраховання, перестраховальної премії і відшкодування перестраховиком збитків за договором [13, 477].

Аналогічну позицію щодо класифікації перестраховання за формами узятих зобов'язань і видами договорів займають такі вітчизняні і зарубіжні науковці, як: М.В. Мних [7, 23-96], авторський колектив монографії "Страховий ринок України: стан та перспективи розвитку" за редакцією А.А. Мазаракі [1, 240-242], К. Пфайффер [9, 39], Е. Монталбетті [18, 86-87]. Водночас Л.О. Орланюк-Маліцька за формами перестраховання виділяє факультативне, облігаторне, факультативно-облігаторне і облігаторно-факультативне, тоді як за способом розподілу зобов'язань між страховиком і перестраховиком - пропорційне і непропорційне перестраховання [8, 164]. У страховій літературі має місце підхід, відповідно до якого різні форми перестраховання згруповані у три великих розділи перестраховання: факультативне, ексцедентне і пропорційне перестраховання [17, 41].

З метою чіткого і точного визначення критеріїв класифікації перестраховання, на нашу думку, доцільно навести тлумачення понять "форма", "метод" та "вид", звернувшись до Великого тлумачного словника сучасної української мови. Так, у Словнику "форма" трактується як "видимість, зовнішній бік чого-небудь, що не відображає суті справи; спосіб існування змісту, його внутрішня структура, організація і зовнішній вираз; встановлений зразок чого-небудь (заповнення якогось документа)"; "метод" - як "спосіб пізнання явищ, прийом або система прийомів, що застосовується в якій-небудь галузі діяльності"; "вид" -

як “окрема галузь роботи, заняття, різновид у ряді предметів, явищ і т. ін.; тип; підрозділ, що об’єднує ряд предметів, явищ за спільними ознаками і входить до складу загальнішого вищого розділу; нижча одиниця у системі класифікації” [2, 1543, 664, 132].

Я.П. Шумелда класифікує перестраховання за такими критеріями, як спосіб дії, поділяючи його на активне (передача ризиків у перестраховання) і пасивне (прийняття ризиків на перестраховання), та розміщення ризиків, виокремлюючи вітчизняне і зарубіжне перестраховання [16, 307]. При цьому активне перестраховання за напрямом переміщення ризиків є вихідним перестрахованням, водночас пасивне - вхідним перестрахованням. Разом з цим К.Є. Турбіна у структурі перестраховальних відносин виділяє типи перестраховання: класичне (традиційне) і фінансове (альтернативне) [13, 477], тоді як О.Ф. Філонюк, О.М. Залетов, окрім класичного перестраховання, розглядають перестраховання на основі взаємності та “псевдоперестраховання” [20, 123-124].

Відтак, враховуючи різні підходи до вибору класифікаційних ознак перестраховальних відносин, на нашу думку, доцільно виділити дві форми перестраховання – пропорційну і непропорційну, організація яких може відбуватися за рахунок факультативного і облігаторного методів передачі ризиків. При цьому зазначимо, що пропорційне і непропорційне перестраховання, так як і факультативне й облігаторне, може містити ознаки і форми, і метода перестраховання. Водночас пропорційне перестраховання охоплює такі види договорів: квотні договори, договори ексцедента суми і квотно-ексцедентні договори, тоді як непропорційне - договори ексцедента збитку і ексцедента збитковості. Отже, головними критеріями, за якими класифікується перестраховання, на нашу думку, є такі, як форма проведення та методи передачі ризику, види договорів. Відповідним чином структуруються перестраховальні відносини на практиці.

В сучасних умовах широке застосування факультативного перестраховання можливе на нових страхових ринках та за новими страховими послугами. Специфікою факультативного перестраховання є організація взаємовідносин сторін на добровільних засадах. Умови такого страхування детально визначаються страховиком (цедентом) і перестраховиком (цесіонарієм), маючи повну свободу прийняття рішень стосовно передачі ризику, відповідальності за кожним ризиком. Так, цедент самостійно обирає перестраховика, визначає розмір власного утримання та частину страхового ризику, яку необхідно перестраховувати. При цьому він надає перестраховику повну інформацію, що слугувала основою прийняття початкового андеррайтерського рішення, та необхідна для визначення ступеня перестраховального ризику, перестраховального тарифу, пропонує умови перестраховання. Водночас перестраховик може погодити запропоновані умови цедента, прийнявши визначену частку відповідальності за ризиком та визначивши розмір перестраховальної премії, а може і повністю відхилити своє рішення. Відповідно і цедент може прийняти пропозиції перестраховика або може і відмовитися від них.

Збільшення обсягів страхових операцій та величини ризиків за ними, зростання страхових портфелів зумовило необхідність удосконалення і прискорення перестраховального процесу, зниження адміністративних витрат, розв’язання суперечностей факультативного методу. Відповідно зароджується облігаторне (автоматичне) перестраховання, яке набуває значного розвитку в сучасних умовах. Поява облігаторного методу перестраховання є передумовою інституційного розвитку ринку перестраховання,

зокрема збільшення складу його учасників (перестраховальних компаній та професіональних брокерів), та розвитку теорії перестраховання в частині появи нових форм і методів перестраховання.

Облігаторний метод перестраховання сприяє захисту сукупності ризиків, як правило за одним видом страхування. При укладанні таких перестраховальних договорів чітко узгоджуються межі перестраховання і подальші взаємовідносини учасників перестраховання за ризиками, що перебувають у цих межах, здійснюється автоматично. При цьому перестраховик оцінює страховий портфель cedenta, обговорюються загальні умови договірних відносин: спектр переданих ризиків, рівень перестраховальної премії, андеррайтерські стандарти за страховими ризиками, методи урегулювання страхової події. Незважаючи на те, що укладання договору має добровільний характер, прийняття ризиків перестраховиком носить обов'язковий характер і не потребує підтвердження у кожному конкретному випадку. Так, cedent зобов'язаний передати в перестраховання за договором усі ризики, що відповідають певним домовленостям, тоді як перестраховик - виконувати за ними визначені зобов'язання. Тобто взаємовідносини між сторонами перестраховального процесу базуються на довірі і дотриманні принципу найвищої добросовісності, що передбачає повідомлення перестраховикам усієї інформації про зміни загальноприйнятої андеррайтерської політики cedenta.

Передача ризиків у перестраховання за факультативним та облігаторним методами може здійснюватися у пропорційній і непропорційній формі. Вітчизняні і зарубіжні науковці застосовують декілька підходів до визначення пропорційного перестраховання. Так, згідно першого підходу, пропорційне перестраховання розглядається як часткова участь сторін у розподілі відповідальності за вчасно обумовленими співвідношеннями або прийняття чи передача пропорційної частки відповідальності за ризиками [16, 308; 14, 54], згідно другого - сутність пропорційного перестраховання полягає у розподілі ризику між cedентом і перестраховиком на основі фіксованого відсоткового співвідношення, яке визначає частку перестраховика у розподілі премій і збитків [1, 408; 4, 286-287], за третім підходом - пропорційне перестраховання трактується як вид визначення розмірів зобов'язань сторін в частині оплати перестраховальної премії, розрахунку частки участі перестраховика у збитках в пропорції (процентах), погоджених при укладанні договору перестраховання [13, 483]. Наведені вище підходи різняться між собою за об'єктами розподілу у перестрахованні: відповідальності, ризику, зобов'язань. Зазначимо, що у результаті перестраховання відбувається розподіл страхового ризику між cedентом і перестраховиком, при цьому розподіляються зобов'язання, премії та страхова відповідальність, участь обох сторін перестраховального процесу у відшкодуванні збитків. Участь cedenta і перестраховика у покритті ризику (ризиків) здійснюється у відповідній пропорції і залежить від страхової суми. Доцільно відмітити, що у практиці пропорційного перестраховання застосовується перестраховальна комісія та тантьєма. Перестраховальна комісія, отримана cedентом повинна покривати аквізиційні витрати, які пов'язані із укладанням і пролонгацією договорів страхування, та адміністративні витрати, що супроводжують ведення бізнесу прямого страховика. Разом з цим перестраховальна комісія є одним із джерел формування прибутку страховика і зростання обсягу власних коштів, що сприяють забезпеченню динамічного розвитку страхових операцій. Із закінченням дії пропорційного договору cedent має право на отримання додаткової комісії -

тантьєми, але у тому випадку, якщо перестраховик отримав позитивний результат за прийнятими у перестраховання ризиками.

В результаті зростання потреби страховиків в ефективному перестраховальному захисті за великими ризиками із значною збитковістю зароджується і починає активно розвиватися непропорційна форма перестраховання.

У вітчизняній та зарубіжній літературі з питань перестраховання ведуться дискусії стосовно визначення непропорційного перестраховання, основних ознак його організації. Так, Ротова Т.А. стверджує, що “непропорційне перестраховання передбачає, що відшкодування, надане перестраховиком, визначається тільки розміром збитку і не залежить від страхової суми, а тому тут немає пропорційного розподілу відповідальності за окремим ризиком і оригінальною премією. Призначенням непропорційного перестраховання є гарантія відповідальності страховика за прийняті ризики стосовно великого сукупного збитку за визначений період часу” [10, 347]. Аналогічну думку розділяють С.С. Осадець, К.Є. Турбіна, К. Пфайффер [9, 64; 12, 384; 17, 51]. Однак автори зазначеного вище підходу до визначення непропорційного перестраховання акцентують основну увагу на розподілі збитку між цедентом і перестраховиком та розрахунку розміру відшкодування за перестраховальними договорами, тоді як участь перестраховика у преміях, величина власного утримання та ліміт відповідальності, комісійні відрахування - залишаються поза їх увагою. Водночас В.Д. Базилевич під непропорційним перестрахованням розуміє “перестраховання, за якого відповідальність перестраховика настає тоді, коли обумовлений розмір збитку чи збитковості перевищений” [1, 408-409]. Дозволимо собі часткового не погодитися із поданим визначенням і зазначити, що відповідальність перестраховика настає в момент укладання договору перестраховання, а в разі, коли розмір заявленого збитку чи збитковості цедента перевищує його певний узгоджений розмір, визначається частка перестраховика у виплаті страхового відшкодування.

Більш детально конкретизує визначення непропорційного перестраховання В.І. Веретнов, зосереджуючись на різних його аспектах і трактуючи: як систему непропорційних договорів, метод управління ризиками, в юридичній площині, з маркетингової точки зору. Так, заслуговує на увагу тлумачення поняття непропорційного перестраховання як “системи непропорційних договорів, що укладаються перестраховальником і перестраховиком з приводу покриття на непропорційній основі за певну перестраховальну премію визначеної кількості середніх і великих ризиків або великої кількості малих ризиків, в межах від власного утримання до лімітів перестраховика” [3]. У цьому визначенні автор розкриває сутність перестраховальних відносин на непропорційній основі, концентруючи свою увагу на їх учасниках, фінансовому аспекті проведення, розмірах ризиків такого перестраховання. Однак науковцем не розглядаються такі важливі елементи перестраховального процесу, як комісійна винагорода та тантьєма, можливості їх отримання.

За пропорційною і непропорційною формою можуть укладатися різні види договорів. Пропорційне перестраховання представлено квотним, ексцедентним і квотно-ексцедентним (змішаним) договорами, тоді як непропорційне - охоплює договір ексцедента збитку та договір ексцедента збитковості.

Квотне перестраховання здійснюється за облігаторним методом, відповідною до якого перестраховальник зобов'язується передати перестраховику частину усіх ризиків певного виду, а

перестраховик - прийняти її. У квотному договорі перестраховання зазначається частка участі (квота) перестраховика і цедента у перестраховальному захисті, яка розрахована у фіксованому відсотковому співвідношенні від страхової суми. Перестраховальник у визначенні строки визначає обсяг усіх зібраних премій для передачі у перестраховання, відшкодовані збитки і перекладає їх на перестраховика у відсотку до його участі. Оскільки за квотним договором премія передається у єдиному відсотку за кожним полісом, а прямий страховик не може здійснювати відбір ризиків для перестраховання, то таке перестраховання є привабливим для перестраховика. Відповідно перестраховальник досить часто підвищує перестраховальну комісію на свою користь, прагнучи отримати винагороду за втрачені можливості впливу на склад страхового портфеля, який підлягає перестрахованню.

Отже, механізм функціонування квотних договорів має спрощену форму - розподіл ризику, премії і збитків у певних пропорціях, а тому технічне оформлення взаємовідносин між учасниками перестраховання передбачає мінімальні затрати. Окрім цього, простота та невеликі затрати з обслуговування квотного договору зумовлюють його значне поширення на початкових етапах розвитку страхових компаній, за відсутності у них кваліфікаційних кадрів для організації складніших договорів перестраховання, при недостатніх статистичних даних за результатами проведених страхових операцій.

Виходячи з цього, квотне перестраховання забезпечує залучення партнерів для взаємного обміну бізнесом, що сприяє підвищенню фінансової стійкості страховика та страхового ринку загалом, формуванню довготривалих взаємовідносин між учасниками обслуговування ризиків. Проте Р.Фегурсон наголошує на розбіжності індивідуальних інтересів учасників перестраховальних процесів за квотними договорами [19]. Так, з одного боку, страховик, передаючи ризики у перестраховання, розкриває свою андеррайтерську політику, за що прагне отримати винагороду у вигляді перестраховальної комісії, з другого боку, перестраховик зацікавлений у зменшенні розмірів усіх відрахувань із перестраховальної премії, що зумовлює зниження обсягу його резервів. Однак така діалектична суперечність інтересів притаманна усім видам перестраховання, при цьому у квотних договорах порівняно з іншими перестраховальними договорами, на нашу думку, інтереси сторін є найбільш збалансованими та узгодженими.

Із розвитком перестраховальних відносин значного поширення набуває ексцедентне перестраховання - "старовинна і найбільш важлива форма пропорційного перестраховання. Вона використовується у тих сферах бізнесу, в яких ризики, що підлягають перестрахованню дуже відрізняються за своїми страховими сумами. Спрощене, таке, що відповідає сучасним умовам, ексцедентне перестраховання особливо підходить для забезпечення необхідного балансу у портфелі цедента, якому загрожує ризик настання збитків, розмір яких перевищує середній рівень" [9, 39].

За договором ексцедента суми усі прийняті на страхування ризики, страхова сума за якими перевищує власне утримання цедента (лінію), підлягають передачі у перестраховання пропорційно у межах визначеного ліміту або ексцедента. Цедент несе відповідальність за ризиками у розмірі власного утримання, а перестраховик бере зобов'язання відповідати за полісами, які покривають суми, що перевищують розмір власного утримання. При цьому між цедентом і перестраховиком пропорційно розподіляються премії та виплати за збитками. За договорами ексцедента суми перестраховальні відносини

можуть формуватися водночас на декількох рівнях передачі ризику, залежно від частки власного утримання цедента. Відповідно учасники ексцедентного перестраховування, на відміну від квотного перестраховування, за яким у деяких випадках додатково укладаються договори факультативним методом, укладають угоди першого, другого і т.д. ексцедентів, досягаючи повного перестраховального покриття усього ризику.

Учасники перестраховальних відносин можуть поєднувати квотне і ексцедентне перестраховування, укладаючи договір змішаного перестраховування (квотно-ексцедентний). “Портфель за такими договорами перестраховується квотно, а перевищення сум страхування ризиків понад встановлену квоту (ліміт) у свою чергу підлягає перестраховуванню на засадах ексцедентного договору” [1, 411]. Зазначимо, що на практиці квотно-ексцедентне перестраховування застосовується рідко, в основному у випадках, коли страховик розширює власний бізнес за новими видами страхових послуг та точно може розрахувати ефект від зростання квотного утримання.

Іншим різновидом ексцедентного перестраховування є договори ексцедента збитку і ексцедента збитковості. Договір ексцедента збитку починає діяти у момент, коли остаточна сума збитку за застрахованим об’єктом страхування перевищує обумовлену у страховому договорі суму (пріоритет, ліміт). Таке перевищення суми збитку може бути наслідком одного страхового випадку (ризиковий ексцедент збитків за окремим (одиничним) ризиком - *WXL (working excess of loss)*) або сукупності страхових ризиків (катастрофічний ексцедент збитку від кумуляції збитків, спричинених настанням однієї події - *CXL (catastrophical excess of loss)*).

Ризиковий ексцедент збитків застосовується як для самостійного захисту від незвичайно великих збитків за ризиками оригінального страхового портфеля, так і для додаткового захисту портфеля власного утримання цедента за пропорційним перестраховальним договором. Катастрофічний ексцедент збитку забезпечує перестраховальний захист страхового портфеля від кумуляції збитків за декількома полісами в результаті однієї події. Перестраховики беруть участь у розподілі збитків цедента у разі, коли їх сума за різними ризиками, спричиненими настанням однієї події, перевищує величину власного утримання страховика за договором. Відповідно у перестраховування передається та частина премії, яка характеризує участь перестраховика у збитках, що перевищують пріоритет цедента.

Договір ексцедента збитковості призначений для захисту усього страхового портфеля, що сформований страховиком за певним видом страхування, від надзвичайно високого рівня збитковості. Перестраховик бере участь у відшкодуванні збитків лише у тих випадках, коли збитковість за портфелем перевищує обумовлений у перестраховальному договорі відсоток (пріоритет цедента). Тобто за договором ексцедента збитковості перестраховування здійснюється на випадок того, що сума виплат за визначеною групою страхових договорів перевищить обумовлену договором величину. При цьому зазначимо, що перестраховальні відносини виникають у момент укладання ексцедентного договору, навіть якщо не укладений жодний договір страхування, ризики за яким підлягають перестраховуванню на принципах ексцедента збитковості. Зважаючи на можливість перестраховування ризиків за майбутніми страховими договорами, при укладанні договорів ексцедента збитковості учасники перестраховальних відносин

повинні чітко визначити період дії перестраховального договору, момент настання страхового випадку, страхова сума та розмір перестраховальної премії.

В основному за допомогою договору ексцедента збитковості cedent отримує перестраховальний захист за тими ризиками, за якими досить важко розподілити страхові випадки та збитки і територіально, і у часі. Оскільки для такого договору характерний підвищений рівень перестраховального ризику, перестраховики укладають його за відсутності можливості перестраховувати ризики за іншими видами договорів або як додатковий захист портфеля cedenta поряд з іншими договорами перестраховання. На відміну від договору ексцедента збитку, договір ексцедента збитковості забезпечує захист портфеля cedenta впродовж року, як від зростання розміру окремих збитків, так і нарощування частоти їх настання. Такий позитивний аспект функціонування договору ексцедента збитковості є особливо важливим для cedenta, оскільки забезпечує комплексний захист його портфеля.

Висновки. Підбиваючи підсумки, зазначимо, що на сучасному етапі розвитку ринку перестраховання страховики мають великі можливості використання перестраховальних технологій із забезпечення захисту страхового портфеля. При цьому особливе місце належить науковому обґрунтуванню основних елементів перестраховального процесу шляхом структурування і систематизації перестраховальних відносин за певними класифікаційними критеріями. Застосування наукового апарату перестраховання у практичній діяльності є запорукою ефективного функціонування і розвитку ринку перестраховання, що створює передумови оптимізації та збалансування інтересів усіх учасників забезпечення страхового і перестраховального захисту.

З метою більш детальної характеристики сутності і значення перестраховання в теоретичній і практичній площині необхідно прокласифікувати його за видами страхових ризиків, виокремлюючи перестраховання ризиків за майновим страхуванням, особистим страхуванням та страхуванням відповідальності. Така класифікація має практичну цінність при виборі форми, методу та виду договору перестраховання, розмежуванні перестраховальних послуг, оцінці перестраховального ризику, визначенні розміру перестраховальної премії, ймовірності настання страхового випадку за перестраховальними договорами та можливих виплат у вигляді компенсації частки страхового відшкодування за договорами страхування.

Література

1. Базилевич В.Д. Страхування: підруч. / В.Д. Базилевич. – К.: Знання, 2008. – 1019 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD) / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. - К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2009. – 1736 с.
3. Веретнов В.І. Непропорційне перестраховання: сутність, функції і етапи розвитку / В.І. Веретнов [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/PSPE/2009_3/Veretnov_30я.htm (дата останньої модифікації 19.07.2011).
4. Вовчак О.Д. Страхування: Навчальний посібник. 3-тє видання, стереотипне / О.Д. Вовчак. – Львів: “Новий Світ-2000”, 2006. – 480 с.
5. Гаманкова О.О. Класифікація страхування // Страхування: Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С. Осадець. – Вид. 3-тє, без змін – К.: КНЕУ, 2006. – 283 с.
6. Камынкина М.Г., Солнцева Е.Е. Перестрахование. Практическое руководство для страховых компаний / М.Г. Камынкина, Е.Е. Солнцева. – М., 1994. – 137 с.
7. Мних М.В. Перестраховання: посіб. для студ. вузів / М.В. Мних. – К.: Знання України, 2004. – 96 с.

8. Орланюк-Малицкая Л.А., Алексеев Л.О., Аленичев В.В. и др. Страхование дело: учебник для нач. проф. образования / Л.А. Орланюк-Малицкая, Л.О. Алексеев, В.В. Аленичев и др.; Под ред. Л.А. Орланюк-Малицкой. - М.: Издательский центр "Академия", 2003. – 208 с.
9. Пфайффер К. Введение в перестрахование / К. Пфайффер.– М.: Анкил, 2000. – 155 с.
10. Ротова Т.А. Страхування: навч. посіб. – 2-ге вид. переробл. та допов. / Т.А. Ротова. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. – 400 с.
11. Страхувий ринок України: стан та перспективи розвитку: моногр. / С.О. Булгакова, А.В. Василенко, Л.І. Василенко та ін.; за заг. ред. А.А. Мазаракі. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. – 460 с.
12. Страхування: Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С. Осадець. – Вид. 2-ге перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2002. – 599 с.
13. Теория и практика страхования. Учебное пособие – М.: Анкил, 2003. – 704 с.
14. Ткаченко Н.В. Оптимізація параметрів перестрахування / Н.В. Ткаченко // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2007. – №4. – С.52-64.
15. Фурман В.М. Страхування: теоретичні засади та стратегія розвитку: моногр. / В.М. Фурман. – К.: КНЕУ, 2005. – 334 с.
16. Шумелда Я.П. Страхування: навч. посіб. Видання друге, розширене / Я.П. Шумелда. – К.: Міжнародна агенція "БІЗОН", 2007. – 384 с.
17. Экономика страхования и перестрахования. – М.: Издательский центр "Анкил", 1996. – 244 с.
18. Montalbetti E. Reasekuracja / Prace uzupelnil i przygotowal do druku Antoni Banasinski. - Panstwowe Wydawnictwo Economiczne, Warszawa, 1970. – 290 p.
19. Fegurson R.E. Chapter 3. The bases of reinsurance. In "Reinsurance" / R.E. Fegurson. - Athens, R.W. Strain, Publishing & Seminars incorporated, 1987.
20. Филонюк А.Ф., Залетов А.Н. Страховая индустрия Украины: стратегия развития: монография / А.Ф. Филонюк, А.Н. Залетов. – К.: Международная агенция «БІЗОН», 2008. – 448 с.

Системне впорядкування перестраховальних відносин

У статті визначено, що основою групування та структурування перестраховальних відносин є класифікація перестраховування. Наведено основні класифікаційні ознаки перестраховування, за якими системно впорядковано перестраховальні відносини. Доведено необхідність класифікації перестраховування за видами страхових ризиків.

Ключові слова: перестраховування, перестраховальні відносини, класифікація, пропорційне перестраховування, непропорційне перестраховування, факультативне перестраховування, обов'язкове перестраховування, перестраховальний договір.

Ольга Кнейслер

System regulation of reinsurance relations

Basis of grouping and structuring of the insurance relations is the reinsurance classification is defined in the article. Specified basic classification reinsurance features by which reinsurance relationships systematically organized. Necessity of reinsurance classification by the types of insurance risks is determined.

Keywords: reinsurance, reinsurance relations, classification, proportional reinsurance, non-proportional reinsurance, facultative reinsurance, reinsurance, reinsurance agreement.

Ольга Кнейслер

Системное упорядочение перестраховочных отношений

В статье определено, что основой группировки и структурирования перестраховочных отношений является классификация перестрахования. Приведены основные классификационные признаки перестрахования, по которым системно упорядочено перестраховочные отношения. Доказана необходимость классификации перестрахование по видам страховых рисков.

Ключевые слова: перестрахование, перестраховочные отношения, классификация, пропорциональное перестрахование, непропорциональное перестрахование, факультативное перестрахование, обязательное перестрахование, перестраховочный договор.

Дані про автора

Кнейслер Ольга Володимирівна

Кандидат економічних наук, доцент

Доцент кафедри фінансів суб'єктів господарювання і страхування

Тернопільський національний економічний університет

Службова адреса: м. Тернопіль, вул. Львівська, 11, 46000.

Домашня адреса: м. Тернопіль, вул. Л. Українки, 16, кв. 49, 46000.

Моб. тел. 0974377768.